

**Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 5. posiedzeniu Senatu
w dniu 24 stycznia 2024 r.**

Oświadczenie skierowane do minister edukacji Barbary Nowackiej

Pani Minister!

Gmina Jeziorany w dniu 11 grudnia 2012 r. na podstawie umowy przekazała osobie fizycznej prowadzenie Szkoły Podstawowej w Radostowie wraz z oddziałami przedszkolnymi. Nastąpiło to w wyniku wykonania uchwały Rady Miejskiej w Jezioranach nr XVII/139/12 z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Radostowie wraz z oddziałami przedszkolnymi osobie fizycznej.

Osoba fizyczna na podstawie art. 5 ust. 5g ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572) przejęła z dniem 1 stycznia 2013 r. prowadzenie Szkoły Podstawowej w Radostowie. Tym samym jako osoba fizyczna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego stała się organem prowadzącym wymienioną szkołę. Szkoła Podstawowa w Radostowie zachowała status szkoły publicznej i spełniała wymagania, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Przekazanie Szkoły Podstawowej w Radostowie nastąpiło z jednoczesnym przekazaniem przez gminę Jeziorany do bezpłatnego używania na czas prowadzenia szkoły wszystkich środków majątkowych będących w jej posiadaniu.

W dniu 7 grudnia 2023 r. wpłynęło do burmistrza Jezioran pismo w sprawie rezygnacji z prowadzenia przez osobę fizyczną Szkoły Podstawowej w Radostowie. Powodem rezygnacji jest osiągnięcie wieku emerytalnego przez osobę prowadzącą szkołę i chęć przejścia na emeryturę. Osoba fizyczna prowadząca szkołę, składając rezygnację, wskazała burmistrzowi Jezioran inną osobę fizyczną, która jest gotowa do przejęcia prowadzenia szkoły i gwarantuje jej dalszy rozwój. Warto tu zaznaczyć, że szkoła w Radostowie jest małą wiejską szkołą, która w momencie przekazania (1 stycznia 2013 r.) osobie fizycznej liczyła 38 uczniów. W wyniku wieloletniej pracy wychowawczej, opiekuńczej i dydaktycznej do tej „małej wiejskiej szkoły” obecnie uczęszcza 94 uczniów, w tym 27 dzieci do oddziałów przedszkolnych, a proces dydaktyczno-wychowawczy prowadzony jest tam na wysokim poziomie. Zgodnie z wymienioną umową z dnia 11 grudnia 2012 r. wskazanej osobie fizycznej przysługuje prawo rozwiązania umowy na wniosek, z 6-miesięcznym wypowiedzeniem.

Tryb przejęcia Szkoły Podstawowej w Radostowie reguluje wskazana wcześniej umowa. Może ono nastąpić w przypadkach, o których mowa w art. 9 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Wspomniany art. 9 ust. 5 ustawy – Prawo oświatowe stanowi: „Jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana przejąć prowadzenie szkoły przekazanej osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej, jeżeli osoba prowadząca szkołę nie wykonała polecenia, o którym mowa w art. 56 ust. 1 lub 2, narusza ustawę lub warunki prowadzenia szkoły określone w umowie, o której mowa w ust. 1. W tym przypadku umowa ulega rozwiązaniu z dniem przejęcia szkoły przez jednostkę samorządu terytorialnego”. Z kolei art. 9 ust. 6 tej ustawy mówi: „Osoba prawna niebędąca jednostką samorządu terytorialnego lub osoba fizyczna, która przejęła do prowadzenia szkołę publiczną na podstawie umowy, o której mowa w ust. 1, nie może zlikwidować tej szkoły; na wniosek tej osoby jednostka samorządu terytorialnego, która przekazała szkołę, przejmuje jej prowadzenie w trybie określonym w umowie, o której mowa w ust. 1”.

W związku z tym obowiązujące przepisy prawa wskazują, że w każdym przypadku j.s.t. przejmuje do prowadzenia szkoły przekazane do prowadzenia osobie fizycznej lub prawnej. Niemniej jednak przepisy nie regulują możliwości przekazywania szkół prowadzonych przez osoby fizyczne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego, przekazanych na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, innym osobom fizycznym lub innym osobom prawnym niebędącym jednostkami samorządu terytorialnego.

Gmina liczy się z przejęciem Szkoły Podstawowej w Radostowie. Niemniej jednak dostrzegany jest brak uregulowań prawnych, które umożliwiłyby organowi prowadzącemu w przypadku, gdy jest nim osoba fizyczna lub prawna, przekazanie prowadzenia szkoły innej osobie fizycznej lub prawnej. Warto też zwrócić uwagę, że w przypadku szkół założonych na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 88 ust. 4 ustawy – Prawo oświatowe, przepisy dopuszczają możliwość przekazania prowadzenia szkoły lub placówki publicznej osobie prawnej innej niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej. Mówi o tym art. 90b ust. 1 wskazanej ustawy.

Brak regulacji prawnych, o których mowa, wymusza następującą procedurę. Wobec złożonego w dniu 7 grudnia 2023 r. pisma w sprawie rezygnacji j.s.t. zobligowana jest przejąć Szkołę Podstawową w Radostowie do prowadzenia. Będzie się to wiązało m.in. z szeregiem czynności administracyjno-prawnych, w tym również dotyczących zmiany stosunków pracy. Co ważne, co do zasady w tej szkole nauczyciele zatrudnieni są na podstawie kodeksu pracy. Ponadto oznacza to konieczność zabezpieczenia w budżecie gminy dodatkowych środków finansowych, gdyż prowadzenie szkoły przez j.s.t. jest droższe aniżeli przekazywanie dotacji organowi prowadzącemu, jakim jest osoba fizyczna lub prawna. Następnie organ stanowiący j.s.t., po uzyskaniu pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny, będzie mógł ponownie rozważyć przekazanie Szkoły Podstawowej w Radostowie innej osobie fizycznej, choćby tej wskazanej przez osobę aktualnie prowadzącą tę szkołę jako następcę godny zaufania.

Warto tu zaznaczyć, że okoliczna sieć szkół opiera się w większości na szkołach niepublicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub prawne. Szkoły tego typu cieszą się dużym zainteresowaniem rodziców, którzy coraz chętniej zapisują do nich swoje dzieci. Mamy obawy, że przejście szkoły przez j.s.t. wzbudzi sprzeciw społeczności szkolnej, która wybrała szkołę prowadzoną przez osobę fizyczną.

Biorąc to pod uwagę, zwracam się z wnioskiem o przeanalizowanie wskazanego problemu i ewentualne dostosowanie obecnie obowiązujących przepisów prawa, tak aby umożliwić przekazanie prowadzenia szkoły lub placówki publicznej osobie fizycznej lub prawnej innej niż jednostka samorządu terytorialnego za zgodą jednostki samorządu terytorialnego i jednocześnie pominąć ten skomplikowany proces, który tylko wydłuża czas postępowania i może wywoływać niepokój społeczności szkolnej. Podjęcie działań w zakresie zmian w przepisach prawa, o których tu mowa, z pewnością spotka się z przychylnością wszystkich organów prowadzących szkoły i placówki oświatowe w naszym kraju.

Ewa Monika Kaliszuk
senator RP